

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za lokalno samoupravo in regionalni razvoj

4

Številka: 802-01/14-7/ EPA 1996 - VI
Ljubljana, 17. junij 2014

Komisija Državnega sveta za lokalno samoupravo in regionalni razvoj je, na podlagi drugega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05-uradno prečiščeno besedilo, 95/09 - odl. US, 21/13 - ZFDO-F) in 20. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10 in 6/14), sprejela naslednje

M N E N J E

**k Poročilu o izvajanju programa ukrepov upravljanja voda
za obdobje 2011 - 2015**

Komisija Državnega sveta za lokalno samoupravo in regionalni razvoj je na 30. seji 16. junija 2014 obravnavala Poročilo o izvajanju programa ukrepov upravljanja voda za obdobje 2011 – 2015, ki ga je v obravnavo Državnemu zboru predložila Vlada na podlagi desetega odstavka 57. člena Zakona o vodah.

Komisija **se je seznanila** s Poročilom o izvajanju programa ukrepov upravljanja voda za obdobje 2011 – 2015 (v nadaljevanju: poročilo).

V predstavitvi poročila je predstavnica Ministrstva za kmetijstvo in okolje dr. Darja Stanič Racman pojasnila, da je poročilo rezultat zaveze o rednem poročanju in spremljanju izvajanja ukrepov na področju upravljanja voda in se nanaša na prvo polovico obdobja izvajanja ukrepov. Poročilo ni najbolj spodbudno, saj se ukrepi izvajajo v precej omejenem obsegu, kaže pa tudi na nekatere pomanjkljivosti na področju upravljanja voda, ki so sistemske narave. Na eni strani imamo ključne ukrepe, ki jih izvaja država in bi morali imeti pozitiven vpliv na vode (OP odvajanja in čiščenja odpadnih voda, Program razvoja podeželja, vodooskrba, zmanjševanje poplavne ogroženosti), na drugi strani pa se izvajajo tudi dopolnilni ukrepi, ki so bili večinoma namenjeni za izboljšanje hidromorfološkega stanja voda (togih ureditev na vodotokih in zadrževalnikih). Komisija je bila seznanjena, da je problematično tudi pomanjkanje podatkov, na kar Slovenijo opozarja tudi Evropska komisija

V nadaljevanju je predstavnica Ministrstva za kmetijstvo in okolje z odgovori na vprašanja dodatno pojasnila stanje na tem področju, pri čemer so v nadaljevanju izpostavljena nekatera najbolj pereča vprašanja in dileme, na katera komisija pričakuje naknadne odgovore s strani pristojnih.

Glede na opozorilo predlagatelja poročila, da je pravočasen sprejem Programa ukrepov upravljanja voda za obdobje 2015 - 2022 predpogoj za črpanje evropskih sredstev za aktivnosti v okviru cilja 6 »Varstvo okolja in spodbujanje učinkovite in trajnostne rabe virov«, je nujno, da se ta dokument sprejme do 22. 12. 2015 in da se ne bo ponovila zgodba iz iztekajočega obdobja, ko je bil program ukrepov upravljanja voda sprejet z veliko zamudo.

V zvezi z realizacijo trenutno veljavnega Operativnega programa odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode (v nadaljevanju: operativni program) komisija opozarja, da dinamika izvajanja del ni taka, da bi lahko Slovenija v zahtevanem roku izpolnila obveze in pravočasno zagotovila odvajanje komunalne odpadne vode v kanalizaciji in ustrezno čiščenje na komunalni čistilni napravi. Ker gre za naloge, ki jih izvajajo občine v okviru obvezne gospodarske javne službe odvajanja in čiščenja komunalne in padavinske odpadne vode, se komisiji postavlja vprašanje, kdo bo prevzel odgovornost za zamude pri izpolnjevanju evropskih zahtev, če bo Evropska komisija sprožila postopek zoper Slovenija. Glede na dejstvo, da je Slovenija v novi finančni perspektivi upravičena do manj evropskih sredstev kot v preteklem obdobju, komisijo dodatno zanima, ali bodo občine za dokončanje teh projektov upravičene do evropskih sredstev v novi finančni perspektivi 2014-2020.

Kot primer komisija navaja Občino Tolmin, ki mora do konca leta 2017 zgraditi 10 čistilnih naprav, če želi zasledovati cilje in izpolniti pogoje operativnega programa, kar skupaj znese okoli 15 mio evrov (čistilna naprava in prilagoditev komunalne infrastrukture). Komisija ugotavlja, da je Zahodna kohezijska regija mnenja, da ta sredstva ne bo mogoče dobiti v okviru operativnega programa, ki se pripravlja za novo finančno perspektivo 2014-2020. Komisija meni, da bi moral biti nov operativni program podlaga za koriščenje evropskih sredstev za dokončanje objektov za odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode, saj občine v nasprotnem primeru finančno ne bodo sposobne zgraditi javne kanalizacije. Po mnenju komisije bi bilo treba ponovno pregledati meritve o stanju voda in ugotoviti potrebnost gradnje čistilnih naprav, saj z vidika ustreznosti stanja oziroma onesnaženosti voda v marsikateri aglomeraciji izgradnja čistilne naprave sploh ni smiselna.

Komisija ugotavlja, da iz ocene načrta upravljanja voda izhaja, da verjetno pomeni zahteva o čiščenju komunalne odpadne vode z malimi komunalnimi čistilnimi napravami na celotnem območju države za aglomeracije manjše od 50 PE pretirano zahtevo z vidika stanja voda, prav tako pa je podana ocena, da bi bilo treba ponovno preveriti zahteve za čiščenje komunalne odpadne vode v aglomeracijah od 50 do 2000 PE na območjih, kjer so vode kljub obremenitvam v dobrem stanju. Te ocene izhajajo iz analize obremenitve voda s hranili iz poselitve in kmetijstva, ki kažejo, da je bilanca stanja voda v večjem delu Slovenije sorazmerno ugodna. Glede na predstavljeno ugotovitev komisija pričakuje, da se bo to upoštevalo v naslednjem operativnem programu in bodo za območja z ugodnim stanjem voda zahteve sledile Direktivi o čiščenju komunalne odpadne vode.

Dodatno komisija opozarja na pobudo državnega svetnika Uroša Brežana, ki jo je Državni svet podprl na 16. seji 19. 3. 2014 in na katero je Ministrstvo za kmetijstvo in okolje odgovorilo z dopisom z dne 25. 4. 2014. V njej je državni svetnik predlagal, da bi se operativni program prilagodil na način, da bi bile ustrezno dimenzionirane večprekatne pretočne greznice razumljene kot male komunalne čistilne naprave; da

bodo občine dolžne poskrbeti za ureditev čistilnih naprav in kanalizacijskih sistemov le na območjih poselitve, ki so obremenjena z več kot 2.000 PE, in da se ustrezno podaljšajo roki za izvedbo operativnega programa. Glede na odgovor Ministrstva za kmetijstvo in okolje komisija pričakuje, da se bo v najkrajšem možnem času pristopilo k pripravi sprememb in dopolnitev zahtev iz Uredbe o emisiji snovi pri odvajanju odpadne vode iz malih komunalnih čistilnih naprav ter zatem k prilagoditvi operativnega programa.

V povezavi z ugotovitvami inšpekcijske službe, da je veliko posegov v vodna in priobalna zemljišča posledica neusklajenega delovanja in različnih ciljev področja okolja in kmetijstva, komisija ugotavlja, da se v zadnjih nekaj desetletjih področju upravljanja voda, ki nima urejene ustrezne institucionalne organiziranosti, ni namenjala zadostne pozornosti. Posledično se to vidi v tem, da se na nivoju države niso sprejemale odločitve o celovitem dolgoročnem načrtovanju urejanja voda, saj so bile zadnje vodnogospodarske osnove Slovenije izdelane leta 1978. Ker je to področje podhranjeno, prihaja na terenu do slabših izvedb, poleg tega so objekti slabo vzdrževani. Komisija se strinja, da je končno prišel čas, da se področje upravljanja voda sistemsko uredi in več pozornosti nameni investicijam v protipoplavno varnost, pri tem pa se sprašuje, ali to pomeni tudi več sredstev oziroma, ali imamo zato zagotovljenih dovolj sredstev. Ker se v preteklosti temu področju ni namenilo zadostnih sredstev, se danes težave zaradi nevdzdrževanja objektov za varstvo pred poplavami le še akumulirajo. Ker se komisija zaveda finančnih težav države, je nujno, da se na državni ravni čim prej na podlagi strokovne ocene o učinkovitosti zmanjševanja poplavne ogroženosti sprejme odločitev o prednostnih projektih (npr. poplavna varnost Ljubljane, Železniki, Celje) in konceptu ravnanja v primeru poplav večjega obsega ter temu ustrezno zagotovijo tudi sredstva. Komisija je bila ob tem seznanjena, da je prepoznanih 61 območij pomembne poplavne ogroženosti, pri čemer zaradi omejenosti finančnih sredstev na Ministrstvu za kmetijstvo in okolje menijo, da bi se morala sredstva usmerjati na tiste prepoznane prednostne projekte, ki na 1 evro prinesejo v smislu zmanjševanja škode po poplavah največji učinek.

Ob tem komisija ugotavlja, da so sredstva Sklada za vode edin finančni vir za urejanje tega področja, ki se polni z dinamiko okoli 35 mio evrov na leto, in glede na dolžino in značaj vodotokov (hudourniški), sredstev ne bo nikoli dovolj. Glede na zgostitev ekstremnih vremenskih razmer bo treba v prihodnje po besedah predstavnice Ministrstva za kmetijstvo in okolje posegati ne samo po gradbenih ukrepih, ampak tudi negradbenih ukrepih (npr. primerna gradnja na podlagi napovedi Agencije za okolje), pri čemer potrebujemo osemnajstletni investicijski načrt Sklada za vode in šestletni načrti vzdrževanja in investicijskega vzdrževanja, kar je neko normalno obdobje ustreznega vzdrževanja objektov na vodotokih.

Komisija se pridružuje mnenju predstavnice Ministrstva za kmetijstvo in okolje, da je osveščanje prebivalstva in njihovo zavedanje o lastni zaščiti čedalje bolj pomemben dejavnik varstva pred poplavami, pri čemer pa ugotavlja, da zaradi slabega vzdrževanja objektov v preteklosti ni nujno, da so napovedi Agencije za okolje pravilne, posledično pa ni mogoče vnaprej predvideti ustreznega ukrepanja.

V zvezi s predlogom, da se v delovno skupino, ki pripravlja systemske spremembe Zakona o vodah in načrt upravljanja z vodami, vključijo predstavniki Kmetijsko

gozdarske zbornice Slovenije, je bila komisija seznanjena, da bo Kmetijska gozdarska zbornica Slovenija vključena v javno razpravo v drugi fazi kot eden od ključnih deležnikov s področja kmetijstva, medtem ko trenutno pripravlja osnutek načrta upravljanja voda za naslednje obdobje s strani resornega ministra imenovana delovna skupina, ki jo sestavljajo predstavniki resornega ministrstva z različnih področjih (okolje, kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo). Komisija ob tem ugotavlja, da so ključne javnosti tudi lokalne skupnosti oziroma župani občin s svojimi strokovnimi službami, nevladne organizacije in nosilci rabe vode.

* * *

Za poročevalca je bil določen predsednik komisije Jernej Verbič.

Sekretarka
Meta Štembal, l.r.

Predsednik
Jernej Verbič, l.r.

Poslano:

- Odbor Državnega zbora za kmetijstvo, gozdarstvo, prehrano in okolje
- Ministrstvo za kmetijstvo in okolje
- Služba Vlade za razvoj in evropsko kohezijsko politiko